

B. O. Dolgih raspravlja o »Matrijarhalnim crtama u verovanju Nganosa-na« (s. 214—229), najsevernijim stanovnicima staroga sveta.

I. S. Gurvič iznosi neke podatke o »Kultu svetog kamenja u evroazijskoj zonitundra« (s. 230—238) na kojima se veoma često naziru antropomorfni oblici.

I. S. Vajštajn iznosi »Kratku istoriju proučavanja Tuvinaca« (s. 240—255) grupe koja u naučnom pogledu ima poseban značaj jer je reč o veoma starim etničkim grupama i njihovom društvenom uređenju.

Najzad, tu je i prilog S. A. Tokareva »Novo o poreklu egzogamije i totemizma« (s. 256—270).

Kao što se vidi, knjiga je veoma sadržajna i pre svega bogata građom iz problematike kojom se Levin inače bavio. Uostalom, to je sasvim razumljivo jer je ovaj zbornik veoma lepih priloga i posvećen uspomeni na tog istaknutog sovjetskog antropologa, nažalost nedavno preminulog.

Petar Vlahović

V. S. Starikov, Materijalna kultura Kitajcev severo vostočnih provinciji KNR ANSSSR, Institut etnografiji, izdat. »Nauka«, Moskvi 1967, str. 3-256.

Vladimir Sergejevič Starikov, verovatno, pripada onoj generaciji ruskih naučnika kojima se bila pružila prilika da duže vremena promatraju život i kulturu narodnu u severnim kineskim provincijama. Rezultat tog njegovog promatranja je njegova sažeta, ali veoma sadržajna studija u kojoj je prikazana materijalna kultura kineskog Severa i to isključivo sa etnološke tačke gledišta.

Veoma pregledno autor je prikazao osnovne karakteristike seoskih i gradskih naselja ističući da njihov razvoj na prvom mestu zavisi od geografske sredine, a zatim i od etničkog sastava stanovništva. Dalje se veoma iscrpno govori o narodnoj arhitekturi, staništima i pokućstvu i u gradskom i u seoskom tipu naselja (s. 17—83).

Pisac je veoma detaljno proučio kinesku narodnu odeću i obuću trudeći se da sve to prikaže u evolutivnom razvoju od najranijih vremena pa sve do naših dana (s. 84—105). Kineska narodna ishrana po svojoj raznoobraznosti i materijalu od koga se priprema, predstavlja problem za sebe. Dovoljno je napomenuti da jelovnik obuhvata nekoliko stotina kombinacija različitih jela. O svemu tome, kao i o raznim napitcima, autor u svojoj razpravi opširno govori (s. 106—134).

Takođe su opširno prikazane poljoprivredne sprave (s. 135—168), saobraćajna sredstva (s. 169—183), orudja za lov, ribolov i sabiranje lekovitih trava (s. 184—210) i muzički instrumenti (s. 211—224).

Na kraju knjige je kraći zaključak i registar upotrebljene literature. Najzad, u knjizi je i registar upotrebljenih kineskih termina, ali nažalost bez prevoda, što će onima koji ne poznaju kineski jezik nesumnjivo prčinjavati teškoće.

Knjiga je bogato ilustrovana originalnim fotografijama i crtežima, što još više upotpunjuje inače pregledan tekst.

Pošto sam i sam izvesno vreme boravio u krajevima čiju materijalnu kulturu Starikov prikazuje, moram posebno naglasiti da je to učinio veoma savesno i, prvi u etnografskoj

literaturi uopšte, upoznao nas sa savremenim narodnim tekovinama jedne stare kulture koja ima, od uporednog, daleko širi naučni značaj. S druge strane, knjiga se može i u metodološkom pogledu obrade određene materije preporučiti naučnim radnicima koji se bave sličnom problematikom.

Petar Vlahović

Problemi etnografiji i etničkoj istoriji narodov vostočnoj i jugo-vostočnoj Aziji ANSSSR »Nauka«, Moskva 1968, str. 5-284.

Nije zgoroga napomenuti da u zaglavlju, u posveti stoji: »Profesoru — učenci! Reč je o zborniku radova posvećenom Nikolaju Nikolajeviču Čeboksarovu, antropologu, etnologu i istoričaru kulture koji zauzima jedno od vodećih mesta na lestvici svetske antropologije. S puno razloga posvetili su učenici ovaj zbornik svom profesoru. Ali, istodobno su ostali na visini svoga učitelja, trudeći se da razviju njegovu metodu.

H. C. Rajdin iznosi u radu »Etnički sastav savremenog stanovništva NR Mongolije« (s. 11—35) proces formiranja mongolske nacije od XIII veka do naših dana.

V. P. Darbakova prikazuje »Tradicionalno zapadno mongolsko stanište i njegovu evoluciju u uslovima socijalističkog života« (s. 36—48). Zapravo, govori se o etničkoj grupi Kalmicima koji su do Oktobarske revolucije bili na nomadskom stupnju razvoja, a od tog vremena su stalno nastanjeni, što je, bez sumnje imalo izvesnog odraza na njihov život i razvoj. Prikazana je i društvena organizacija Kalmika, poznatih po tradicionalnom stanovanju u kibitkama.

K. J. Meškov analizira »Osnovne etape etničke istorije Filipina (do kraja XIX. veka)« (s. 49—94). U ovoj raspravi učinjen je osvrt na razvoj Filipina i njegovog etnosa u periodu do pojave Evropljana, a zatim je taj proces praćen u istorijskim tokovima kolonizacije. Autor zaključuje da se on u suštini bitnije nije izmenio kao proces kolonizacije.

A. A. Bernova prilogom »Stanovništvo istočne Indonezije« (s. 95—126) utvrđuje da istočna Indonezija čini jedinstvenu etničku oblast koja ima karakteristike prelazne zone između Zapadne Indonezije i Okeanije. Ove svoje postavke potkrepljuje analizom bogatog etnografskog materijala.

A. N. Dementjeva-Leskinen saopštava »Nove podatke o Man Vijetnama« (s. 127—136) i zaključuje da je ovo stanovništvo dospelo sa krajnjeg jugoistoka Azije u današnji Vijetnam tokom XIII veka.

J. V. Česnov u radu »Narodi Kava« (s. 137—182) prikazuje razvoj jedne veoma značajne grane monkhmerske grupe naroda koji su se rasprostirali, a delimično i danas žive rasuti, po jugoistočnoj Aziji, posebno u Južnoj Kini i Indokini.

E. V. Ivanova u prilogu »Običaji Taj u Tajlandu« (s. 183—210) govori o običajima o rođenju, svadbi, pogrebu i zemljoradničkim kultovima kod ovog stanovništva koje naseljava ogromna prostranstva Južne Kine i Jugoistočne Azije. Veliki deo običaja o kojima je reč u ovom radu potiče iz praskozorja ljudske istorije.